

ΤΡΕΙΣ ΠΥΛΩΝΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΕΛΟΝΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ

Τα επαγγελματικά ταμεία και τα ιδιωτικά ασφαλιστήρια
θα πρέπει να καλύψουν τα χαμένα ποσοστά
αναπλήρωσης της κοινωνικής ασφάλισης

Στο νέο πλαίσιο πειτουργίας των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης, στον τρόπο εποπτείας τους, καθώς και στον συμπληρωματικό τους ρόλο για την κάλυψη των χαμένων ποσοστών αναπλήρωσης της κοινωνικής ασφάλισης, αναφέρεται με συνέντευξή σου στο ΑΠ ο Πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (Ε.Ε.Τ.Ε.Α) και του Δ.Σ. του Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης του Υπουργείου Οικονομικών, κ. Χρήστος Νούνης.

Ο ίδιος εκτινάζει ότι, τα Επαγγελματικά Ταμεία πειτουργούν ως εργαλείο ενίσχυσης του εισοδήματος των μελλοντικών συνταξιούχων και τονίζει ότι μετά την ψήφιση του προωθούμενου από την κυβέρνηση νομοσχεδίου θα αναβαθμιστεί η θέση τους στο ασφαλιστικό σύστημα της χώρας.

Ακολουθεί η συνέντευξη του κ. Νούνη
στον αρχισυντάκτη του «απ», Νίκο Μηράκη.

Aγαπητέ κ. Νούνη, ήδη από 1η Ιανουαρίου 2022 τέθηκε σε ισχύ ο νόμος για την κεφαλαιοποιητική επικουρική ασφάλιση και εντός του έτους αναμένεται να επικαιροποιηθεί και το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των επαγγελματικών ταμείων. Ποια θεωρείτε ότι θα πρέπει να είναι η σχέση που θα διέπει την κυρία ασφάλιση, την επικουρική, την επαγγελματική και την ατομική όταν ολοκληρωθούν όλες οι θεσμικές παρεμβάσεις;

Ουσιαστικά, οι θεσμικές παρεμβάσεις που έχουν υλοποιηθεί στη χώρα μας έχουν οδηγήσει στην καθιέρωση του μοντέλου λειτουργίας των τριών πυλώνων ασφάλισης, σύμφωνα με την τυπολογία των ασφαλιστικών συστημάτων της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Η Κοινωνική Ασφάλιση στη χώρα μας (ουσιαστικά ο 1ος πυλώνας) λειτουργεί με αναδιανεμητικό χαρακτήρα και αποτελεί τον πυρήνα του εισοδήματος που παρέχεται στους συνταξιούχους. Ουσιαστικά, οι παροχές του δημόσιου συστήματος κύριας και επικουρικής ασφάλισης, διασφαλίζουν το ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης των μελιλοντικών συνταξιούχων. Με την ίδρυση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ) η Κοινωνική Επικουρική Ασφάλιση απέκτησε και επίσημα κεφαλαιοποιητικό χαρακτήρα για τους εργαζόμενους κάτω των 35 ετών, όπως συμβαίνει με τους άλλους δύο πυλώνες του Ασφαλιστικού.

Οι άλλοι δύο πυλώνες, της επαγγελματικής και ιδιωτικής ασφάλισης, λειτουργούν με βάση το κεφαλαιοποιητικό σύστημα και έχουν συμπληρωματικό ρόλο, καθώς, είναι προαιρετικού χαρακτήρα. Στην πράξη, το γεγονός ότι σήμερα στη χώρα μας, τα ποσοστά συνταξιοδοτικής αναπλήρωσης που καλύπτει ο 1ος Πυλώνας έχουν μειωθεί πλέον από το 95,7% που ήταν το 2009 στο 49,9%, αυτό από μόνο του οδηγεί εκ των πραγμάτων στην αναζήτηση και αξιοποίηση - με κατάλληλες ενισχυτικές πολιτικές - εναλλακτικών επιλογών. Επιπλογές που καθρεφτίζουν τον 2ο και τον 3ο Πυλώνα ασφάλισης, οι οποίοι θα κληθούν αμφότεροι στο άμεσο μέλλον να καλύψουν συμπληρωματικά το συνταξιοδοτικό εισόδημα, μέσω της προαιρετικής ασφάλισης των εργαζόμενων στους 2 αυτούς κεφαλαιοποιητικούς πυλώνες. Εφόσον βέβαια οι συνταξιούχοι του μέλλοντος, επιθυμούν

να διατηρήσουν ισορροπημένο το βιοτικό τους επίπεδο, μετά την ολοκλήρωση του εργασιακού τους βίου, φροντίζοντας εγκαίρως για την εξασφάλιση συμπληρωματικών εισοδηματικών πόρων.

Εκτιμάτε ότι η κυβέρνηση έχει μπροστά της πρόσφορο έδαφος ώστε να ενισχύσει την επαγγελματική και ιδιωτική ασφάλιση με νέα κίνητρα για να αναπτυχθεί ταχύτερα στον τομέα των συντάξεων;

Το ζήτημα του ρόλου του κράτους στα συνταξιοδοτικά συστήματα αποτελεί ένα από τα κύρια θέματα συζήτησης και διαφωνιών, σε επίπεδο όχι μόνο πολιτικής, αλλά και κοινωνίας. Ο ρόλος του κράτους είναι σαφώς καταλυτικός για την ανάπτυξη της επαγγελματικής ασφάλισης. Αλλά και περισσότερο αναγκαίος από ότι στο παρελθόν δεδομένου ότι το παραδοσιακό αναδιανεμητικό σύστημα δεν μπορεί πλέον να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της δημογραφικής γήρανσης και των δημοσιονομικών κινδύνων που απειλούν τη σταθερότητα της εθνικής οικονομίας.

Οι βέλτιστες διεθνείς πρακτικές έχουν δείξει ότι απαιτείται η αποτελεσματική συνύπαρξη του αναδιανεμητικού και του κεφαλαιοποιητικού μοντέλου, αφενός για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών συστημάτων και αφετέρου φυσικά της επάρκειας των συντάξεων του μέλλοντος. Σε αυτό το μονοπάτι έχει εισέλθει ασφαλής και η χώρα μας. Πλέον, μετά από δεκαετίες αναβολών, και στη χώρα μας βλέπουμε να λειτουργεί το σύστημα των τριών πυλώνων ασφάλισης. Οι τρεις πυλώνες αποτελούν το βασικό υποδειγματικό ασφαλιστικό μοντέλο παγκοσμίως, το οποίο επιτυγχάνει να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα και σε μεγάλο βαθμό την επάρκεια των συντάξεων.

Κρίνω πως είναι σαφές σε όλους πλέον ότι η ισχυροποίηση των συμπληρωματικών πυλώνων ασφάλισης, που λειτουργούν με το κεφαλαιοποιητικό σύστημα, είναι μονόδρομος. Το συγκριτικό πλεονέκτημα των ΤΕΑ είναι ότι σε αυτά συνεισφέρουν σε μεγάλο βαθμό και οι εργοδότες, επομένως διασφαλίζεται πέραν των ατομικών αφελειών για τους εργαζόμενους -ασφαλισμένους και οι ομαλότητα στην αγορά εργασίας, καθώς επιτυγχάνεται σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων και μακροχρόνια δέσμευση των εργοδοτών στην λειτουργία και χρηματοδότηση των ταμείων.

ΕΛ.ΕΤ.Ε.Α.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΤΑΜΕΙΟΝ ΣΦΑΛΙΣΗΣ

27

Κρίνω ότι είναι σαφές σε όλους πλέον ότι η ισχυροποίηση των συμπληρωματικών πυλώνων ασφάλισης, που λειτουργούν με το κεφαλαιοποιητικό σύστημα, είναι μονόδρομος

- Χρήστος Νούνς

Προσωπική μου εκτίμηση είναι ότι το έδαφος είναι ιδιαίτερα πρόσφορο για την παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη όλων των μορφών συμπληρωματικής ασφάλισης και ιδίως στο σκέλος του συνταξιοδοτικού εισόδηματος. Δυστυχώς, η μεταστροφή αυτή αποτελεί, μεταξύ άλλων, απότοκο της βαθιάς κρίσης που βίωσε η χώρα μας και των πιέσεων του Ασφαλιστικού στα δημόσια οικονομικά, το οποίο Ασφαλιστικό μνη ξεχάμε ότι ευθύνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό για τη χρεοκοπία της ελληνικής οικονομίας.

Όπως δείχνουν όμως όλες οι μελέτες, η αποταμίευση του σήμερα θα μπορέσει να διασφαλίζει, όχι μόνο ικανοποιητικό συνταξιοδοτικό εισόδημα για το μέλλον, αλλά και την ευημερία των πολιτών και της κοινωνίας. Η αποταμίευση σε μακροχρόνια βάση θα επιτύχει σημαντική ενίσχυση των επενδύσεων και του ΑΕΠ, συνεισφέροντας παράλληλα και στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Δεν είναι τυχαίο ότι τα περιουσιακά στοιχεία (Ενεργυπτικό) των συνταξιοδοτικών ταμείων παγκοσμίως το 2020 ξεπέρασαν τα 54,1 τρισ. δολάρια, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ αντιπροσωπεύοντας το 99,9% του ΑΕΠ. Στην Ευρωζώνη δε, σύμφωνα με τα νεότερα επίσημα στοιχεία της ΕΙΟΡΑ, το ενεργυπτικό των ΤΕΑ έφτασε τα 4 τρις ευρώ, ενώ στην Ελλάδα προσέγγισε το 1,8 δις αντίστοιχα (1,1% του ΑΕΠ).

Τέλος, για την επιτυχία του εγχειρήματος ενίσχυσης των συμπληρωματικών πυλώνων ασφάλισης, κρίνεται απαραίτητο από το κράτος η ανάληψη εκ μέρους του παράλληλης δράσεων συστηματικής ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και "εκπαίδευσης" της κοινής γνώμης, στη φιλοσοφία λειτουργίας του θεσμού της επαγγελματικής ασφάλισης και

**Σε επίπεδο εποπτείας του 2ου Πυλώνα κρίνεται
ικανοποιητικό το υφιστάμενο πλαίσιο άσκησης του
αδειοδοτικού και ελεγκτικού έργου από πλευράς Πολιτείας;**

Το σημερινό πλαίσιο εποπτείας των επαγγελματικών ταμείων χαρακτηρίζεται από κατακερματισμό και σοβαρή υποστελέχωση των εποπτικών αρχών. Με βάση το ισχύον πλαίσιο, οι εποπτικές αρμοδιότητες ασκούνται από τρεις εποπτικές αρχές και δη από το Υπουργείο Εργασίας, την Εθνική Αναλογιστική Αρχή και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Η τρισδιάστατη αυτή δομή εποπτείας έχει εμπειρικά αποδειχθεί ιδιαίτερα γραφειοκρατική και χρονοβόρα στην άσκηση του εποπτικού έργου, γεγονός που δυσχεραίνει και σε ορισμένες περιπτώσεις αποθαρρύνει εργοδότριες εταιρίες από τη δημιουργία νέων ΤΕΑ. Επιπλέον, δεδομένης της σημαντικής ανάπτυξης του κλάδου κατά την τελευταία πενταετία με τον αριθμό πλέον των επαγγελματικών ταμείων να προσεγγίζει τα τριάντα, η ανάγκη για αλλαγή μοντέλου εποπτείας φαντάζει πλέον ως αδήριτη.

Η ΕΛΕΤΕΑ έχει επανειλημμένως εκφράσει αρμοδίως τις προτάσεις της για θεσμοθέτηση:

1. ενιαίας εποπτικής αρχής με κατάλληλη στελέχωση και υπικοτεχνική ενίσχυση αλλά και
2. εισαγωγή νομικά προκαθορισμένων χρόνων για την ολοκλήρωση των εγκριτικών και ελεγκτικών διαδικασιών που είναι απαραίτητες για την αδειοδότηση και λειτουργία των επαγγελματικών ταμείων.

Δεν είναι τυχαίο ότι τα περιουσιακά στοιχεία των συνταξιοδοτικών ταμείων παγκοσμίως το 2020 ξεπέρασαν τα 54,1 τρισ. δολάρια, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ αντιπροσωπεύοντας το 99,9% του ΑΕΠ

εν γένει των πολλοπλών αφελειών της κεφαλαιοποιητικής, συμπληρωματικής δράσης του 2ου αλλά και του 3ου πυλώνα για τους ασφαλισμένους τους.

Η υλοποίηση των ανωτέρω προτάσεων σε συνδυασμό με τη διατήρηση και ενίσχυση των κινήτρων που διέπουν τη λειτουργία του 2ου Πυλώνα, την θεσμοθέτηση των

29

Το σημερινό πλαισίο εποπτείας των επαγγελματικών ταμείων χαρακτηρίζεται από κατακερματισμό και σοβαρή υποστελέχωση των εποπτικών αρχών

- Χρήστος Νούντς

πολυεργοδοτικών ΤΕΑ χωρίς επαγγελματικό δεσμό αλλά και την αναγκαία νομοθετική αναθεώρηση σε επίπεδο κωδικοποίησης της υφιστάμενης νομοθεσίας που διέπει τα ΤΕΑ, μπορεί πραγματικά να συμβάλλει στην ουσιαστική ενδυνάμωση του θεσμού της επαγγελματικής ασφάλισης και τη μελλοντική του λειτουργία ως αναπτυξιακού μοχλού της ελληνικής οικονομίας.

Η ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α έχει αναθέσει την εκπόνηση κλαδικής μελέτης για την Επαγγελματική Ασφάλιση στη χώρα μας στον ΙΟΒΕ, δώστε μας μια πρώτη γεύση από τα πρώιμα συμπεράσματα της μελέτης.

Η Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α) ανέθεσε προ εξαμήνου στο ΙΟΒΕ την εκπόνηση μελέτης με τίτλο «Επαγγελματική Ασφάλιση στην Ελλάδα. Προκλήσεις και Προοπτικές».

Η κλαδική αυτή μελέτη εκπονείται για 1η φορά, λίγο πριν τη συμπλήρωση 20 ετών λειτουργίας του

θεσμού στην Ελλάδα. Εξετάζει τον τρόπο της εγκώριας λειτουργίας του 2ου Πυλώνα τις τελευταίες 2 δεκαετίες, περιγράφει το θεσμό και την εμπειρία λειτουργίας του σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, αναλύει τις προοπτικές και τις προκλήσεις της επαγγελματικής ασφάλισης στη χώρα μας και υποδικνύει στοχευμένες παρεμβάσεις για την ενίσχυση του κλάδου και την ανάδειξη του ως αναπτυξιακού μοχλού της εθνικής οικονομίας.

Τα βασικά συμπεράσματα της μελέτης είναι ιδιαίτερα σημαντικά και αποκαλυπτικά για την μακροοικονομική δυναμική που μπορεί να η προσδώσει την ουσιαστική ενδυνάμωση του κλάδου στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας σε όρους επενδύσεων και ΑΕΠ και στην επάρκεια των συνταξιοδοτικών παροχών και κατ' επέκταση στη βιωσιμότητα του Ασφαλιστικού. Η κλαδική μελέτη και τα ευρήματα από την χαρτογράφηση του 2ου πυλώνα στην Ελλάδα, θα παρουσιαστούν σε ειδική εκδήλωση στο Χρηματιστήριο Αθηνών στις αρχές Φεβρουαρίου αλλά και στο 1ο πάνελ του 3ου Ετήσιου Συνέδριου Επαγγελματικής Ασφάλισης της ΕΛΕΤΕΑ στις 22-23 Φεβρουαρίου 2022.

Επιγραμματικά, ως προ το κεντρικό συμπέρασμα από την μακροοικονομική ανάλυση της μελέτης, μπορώ να αναφέρω την εκτίμηση του ΙΟΒΕ ότι από την ανάπτυξη του 2ου Πυλώνα θα προκύψουν νέα κεφαλαιακά αποθέματα που μπορεί να ξεπεράσουν τα 20 δις ευρώ μακροχρόνια ενώ αντίστοιχα, εκτιμάται ότι το ΑΕΠ μπορεί να είναι υψηλότερο κατά μέσο όρο κατά περίπου 1 δις ευρώ εποικίας σε βάθος 40ετίας σε πραγματικούς σημερινούς όρους.

Μάλιστα, από την ανάλυση ευαισθησίας του οικονομικού υποδείγματος που χρησιμοποιείται στη μελέτη, προκύπτει ότι οι αναφερόμενες ως άνω άμεσες επιδράσεις μεγιστοποιούνται όσο ευρύτερη είναι η κάλυψη του εργατικού δυναμικού από επαγγελματική ασφάλιση και όσο μεγαλύτερης διάρκειας είναι η ασφάλιση αυτή!

Εκτιμάτε ότι μπορούν να υπάρξουν συμπράξεις μεταξύ της Επαγγελματικής Ασφάλισης και φορέων της ιδιωτικής ασφάλισης;

Όπως ανέφερα στην προηγούμενη ερώτηση ο κεντρικός σκοπός όλων των πυλώνων του ασφαλιστικού συστήματος είναι ταυτόσημος. Στόχος όλων των φορέων που υπορετούν το Ασφαλιστικό, είναι η ενίσχυση του εισοδήματος των μελλοντικών συνταξιούχων για τη διατήρηση του βιοτικού τους επιπέδου κατά την μετα-εργασιακή περίοδο.

Έτσι λοιπόν όλοι οι ασφαλιστικοί φορείς κεφαλαιοποιητικού χαρακτήρα, από το ΤΕΚΑ μέχρι τα ΤΕΑ και τις ιδιωτικές ασφαλιστικές επιχειρήσεις πρέπει να εργαστούν αποτελεσματικά και συνεργατικά προκειμένου να εκπληρώσουν το βασικό συμπληρωματικό τους ρόλο που δεν είναι άλλος από την επαύξηση των συνταξιοδοτικών παροχών του 1ου Πυλώνα Κύριας Ασφάλισης.

Ως προ την ερώτησή σας, η απάντηση είναι θετική και υπάρχουν ήδη πολύ επιτυχημένα παραδείγματα σύμπραξης μεταξύ φορέων του 2ου και του 3ου ασφαλιστικού πυλώνα. Το ΤΕΑ-ΥΠΟΙΚ έχει προχωρήσει από τον Ιούνιο του 2020 στη σύναψη στρατηγικής συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Πίστη ΑΕΓΑ για την παροχή ολοκληρωμένων συμπληρωματικών ασφαλιστικών προγραμμάτων.

Αυτές περιλαμβάνουν συμπληρωματικά ασφαλιστικά προγράμματα υγείας της ασφαλιστικής εταιρείας για τα κύρια και εξαρτώμενα ασφαλισμένα μέλη που αποχωρούν βάσει Καταστατικού από το Ταμείο αλλά μπορούν μέσω αυτών να συνεχίζουν την πρόσθετη υγειονομική τους κάλυψη με όρους ιδιωτικής ασφάλισης αλλά με ασφαλιστική φιλοσοφία του κιλάδου Υγείας του ΤΕΑ-ΥΠΟΙΚ και παράλληλη ενέργοποίηση

της δυνατότητας εγγραφής των στελεχών και του συνεργαζόμενου προσωπικού της Ευρωπαϊκή Πίστη ΑΕΓΑ στον Κιλάδο Συνταξιοδοτικών Παροχών του ΤΕΑ-ΥΠΟΙΚ. Επιπλέον, το ΤΕΑ-ΥΠΟΙΚ λειτουργεί αυτόνομα τον Κιλάδο Υγείας με το μοντέλο του προσυμφωνημένου κόστους ανά ασφαλισμένο (capitationfee) και κλειστό δίκτυο ιδιωτικών νοσοπλευτικών ιδρυμάτων με αντισυμβαλλόμενο πάροχο τον Όμιλο της Ευρωπαϊκής, αποδεκνύοντας στην πράξη το πως μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά σε μεγάλους πληθυσμούς με ελεγχόμενο δίκτυο (άρα και κόστος) και συνετή οικονομική διαχείριση, η παροχή ολοκληρωμένων, υψηλής ποιότητας, πρόσθετων παροχών υγείας με πολύ ανταγωνιστικό κόστος προς όφελος των ασφαλισμένων μελών.

Άπλο ο ενδεικτικό παράδειγμα της σύμπραξης ΤΕΑ-ασφαλιστικών επιχειρήσεων αποτελεί το ΤΕΑ-ΕΛΤΑ, το οποίο παρέχει τον Κιλάδο Παροχών Υγείας στα ασφαλισμένα του μέλη μέσα από την σύμπραξη του ΤΕΑ με ιδιωτική ασφαλιστική εταιρεία, όπου ο δεύτερος έχει αντασφαλίσει 100% τις καλύψεις Ζωής και Υγείας που παρέχει το ΤΕΑ προς τους ασφαλισμένους του και τα εξαρτώμενα μέλη αυτών. Επίσης, πολλά από τα υφιστάμενα ΤΕΑ προβλέπουν στα καταστατικά τους τη δυνατότητα λειτουργίας και κιλάδων υγείας προς τα ασφαλισμένα τους μέλη, η ενέργοποίηση των οποίων θα λάβει χώρα μέσα από τη συνεργασία τους με ασφαλιστικές εταιρείες.

Τέλος, άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι η επικείμενη θεσμοθέτηση από το αρμόδιο Υπουργείο Εργασίας των πολυεργοδοτικών ΤΕΑ χωρίς επαγγελματικό δεσμό, θα οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερη ενέργοποίηση και εμπλοκή των ασφαλιστικών φορέων του 3ου πυλώνα στον κιλάδο της επαγγελματικής ασφάλισης.

Την καινοτόμο αυτή δυνατότητα αναμένεται να εκμεταλλευτούν επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα (κατά βάση τρόπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες) οι οποίες θα δημιουργήσουν πολύ-εργοδοτικά ΤΕΑ για τη δική τους επαγγελματική ομάδα, ενώ ταυτόχρονα θα απευθύνονται και σε άλλους εργοδότες/εργαζόμενους καθώς και έλευθερους επαγγελματίες οι οποίοι δεν διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους για την ίδρυση του δικού τους εξατομικευμένου ΤΕΑ.

Μία τέτοια εξέλιξη -μεταρρύθμιση θα ενισχύσει σημαντικά τα οφέλη από την σύμπραξη και θα είναι αποτελεσματική σε όρους οικονομίας κλίμακας, στη συνεργασία των δύο συμπληρωματικών πυλώνων ασφάλισης, δίνοντας περαιτέρω άθηση στην θεσμό της επαγγελματικής ασφάλισης προς όφελος όλων των κοινωνικών εταιρίων.